

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

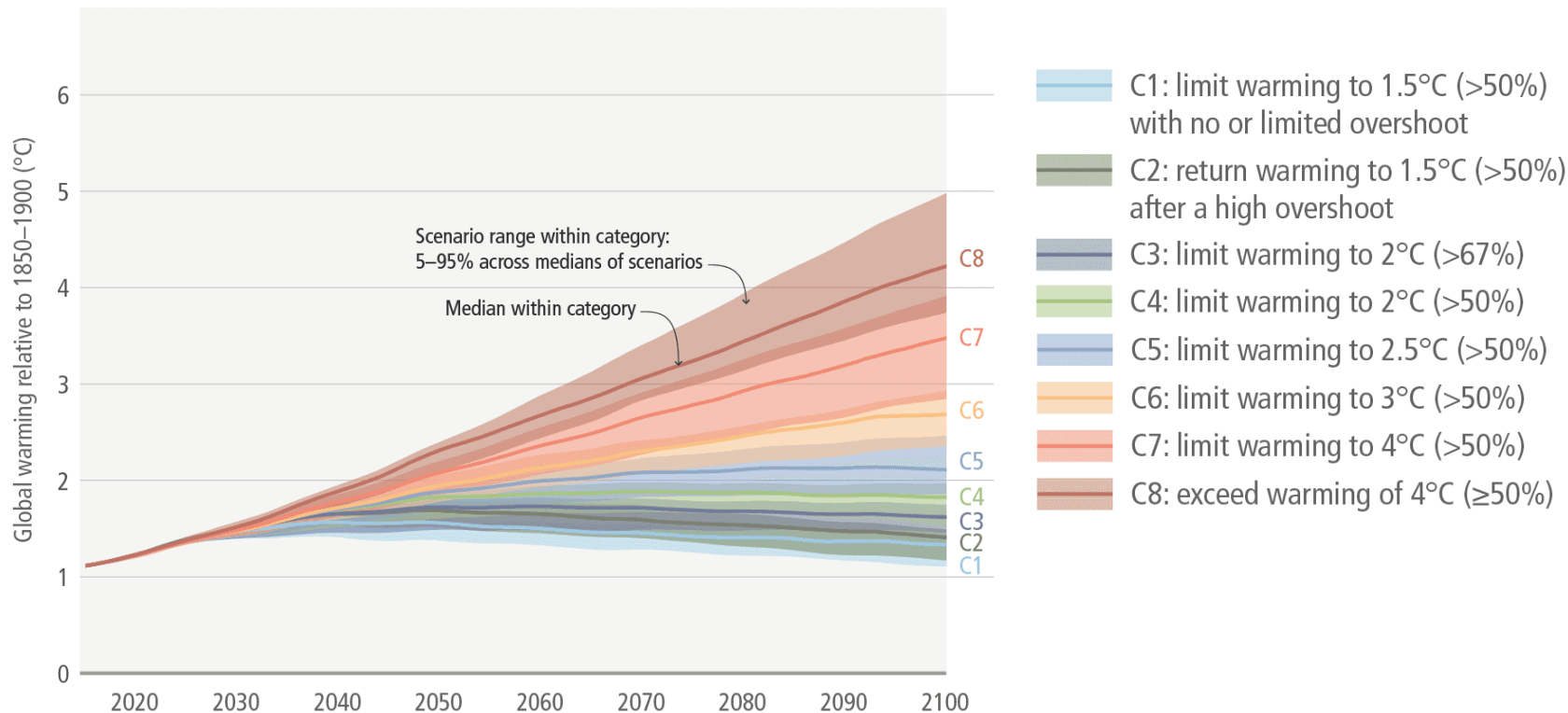

DEPARTEMENT
ZORG

departementzorg.be

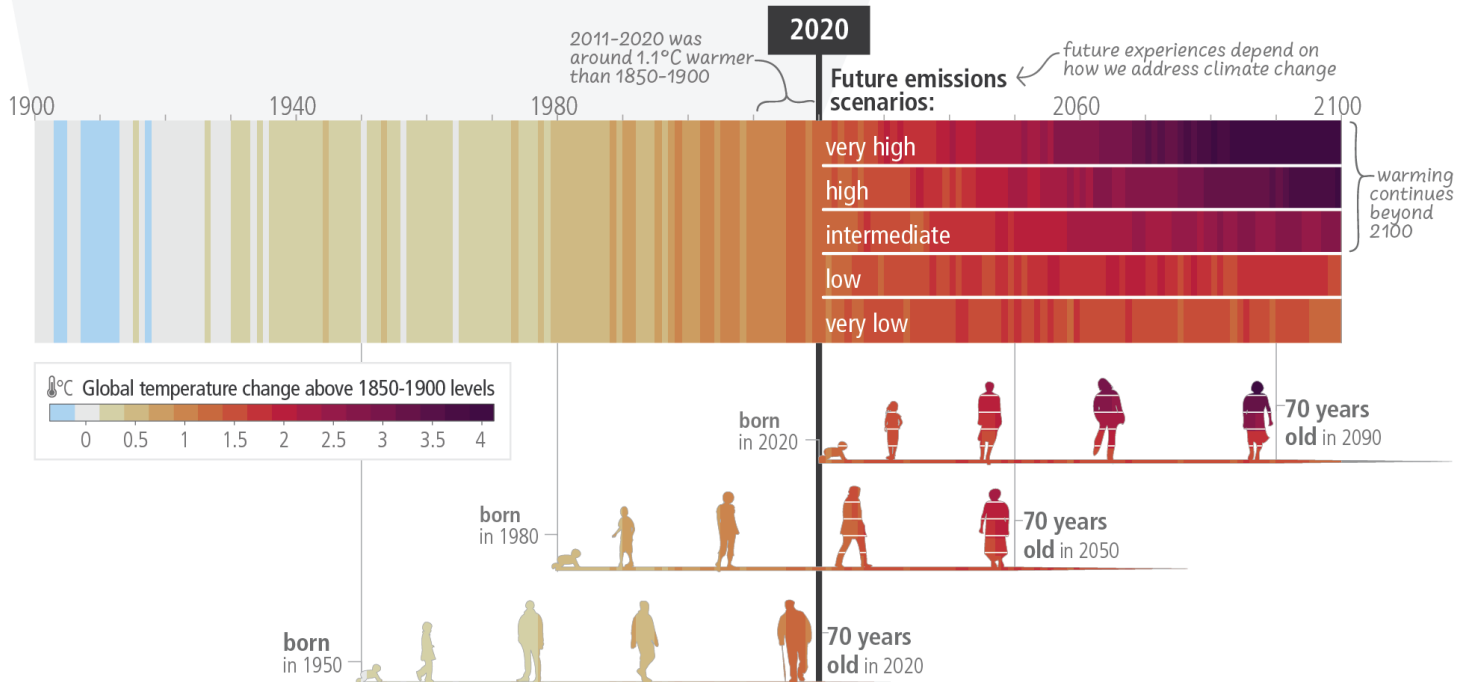
KLIMAAT EN GEZONDHEID: DE SITUATIE

(a) Median global warming across scenarios in categories C1 to C8

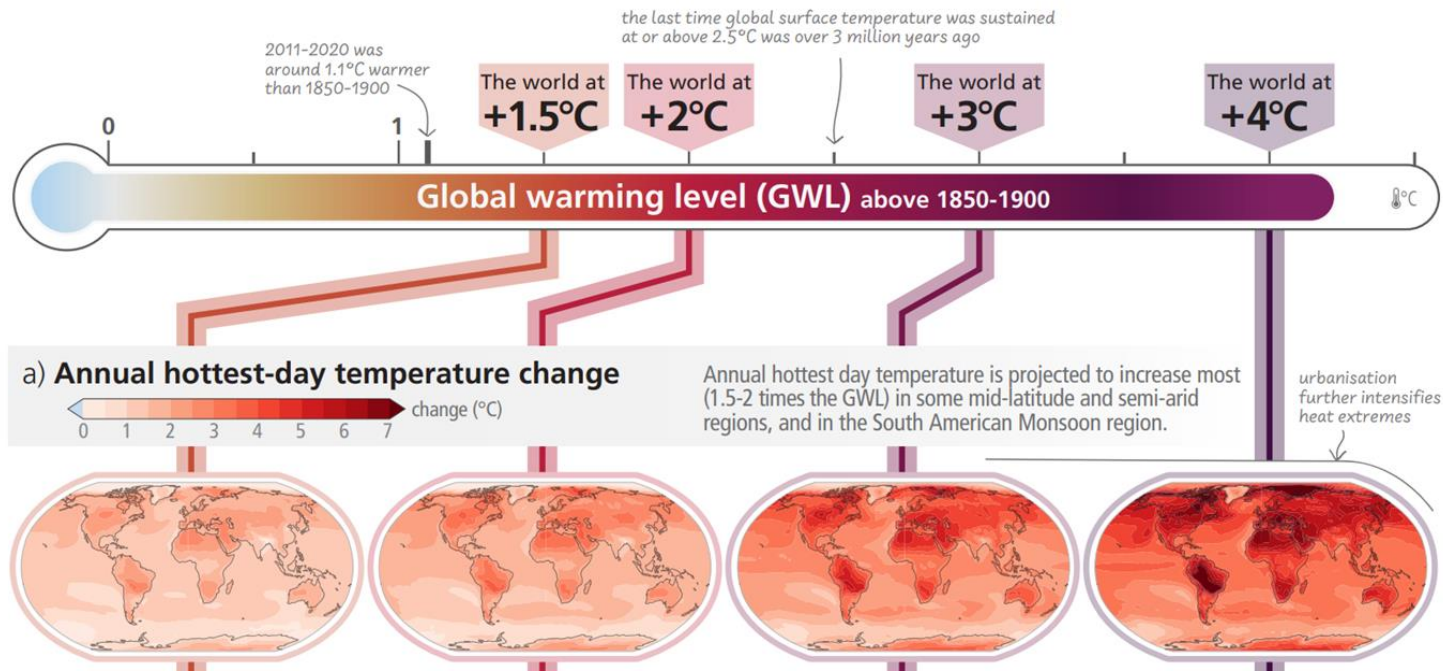

KLIMAAT EN GEZONDHEID: DE EFFECTEN

c) The extent to which current and future generations will experience a hotter and different world depends on choices now and in the near term

KLIMAAT EN GEZONDHEID: DE EFFECTEN

KLIMAAT EN GEZONDHEID: DE EFFECTEN

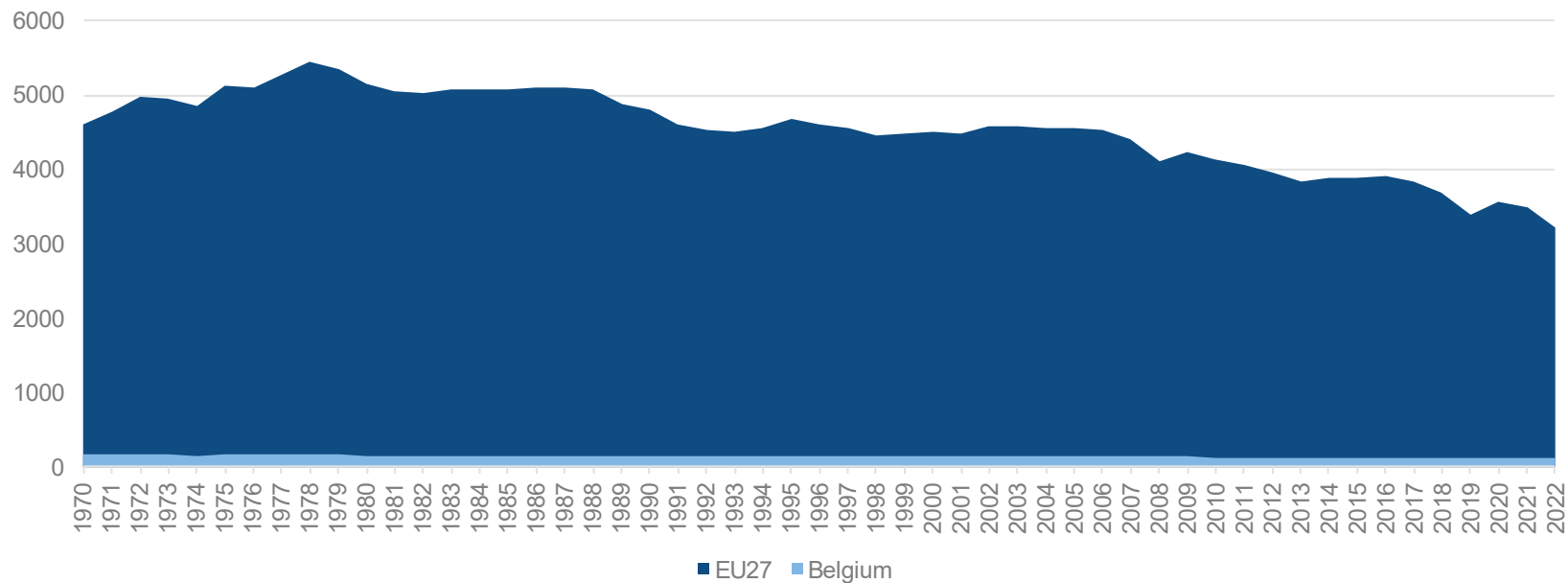
Jaarlijks aantal dagen	Jaar in recent verleden	2050 onder hoog-impact klimaatscenario
Jaarlijks aantal zomerdagen met $T_{\max} > 24.7^{\circ}$ (P75)	33.2	68.4
Jaarlijks aantal zomerdagen met $T_{\max} > 30.5^{\circ}$ (P95)	4.9	14.9
Jaarlijks aantal zomerdagen met $T_{\max} > 33.7^{\circ}$ (P99)	0.6	5.8
Spoedopnames (som van overkoepelende hittegevoelige pathologiegroepen)	1,935	4,717
Ambulant contact met spoeddienst	16,269 (95% eCI: 11,611; 20,856)	35,039 (95% eCI: 24,540; 45,375)

Tabel 8 Overzicht van het gemiddeld aantal dagen per jaar met maximumtemperatuur boven de P75, P95, P99 van de studieperiode, voor 2 scenario's.

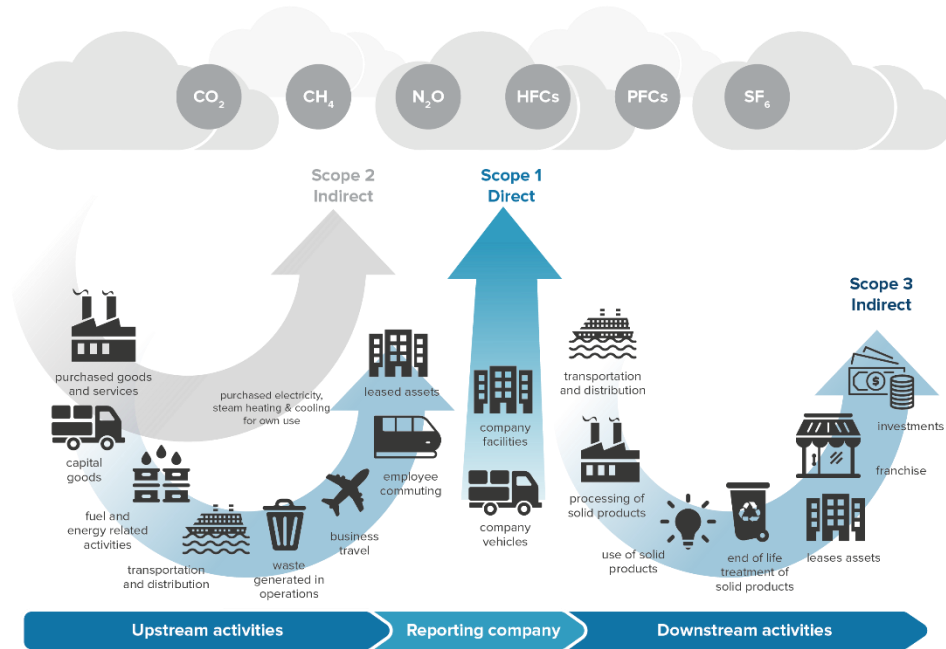
Tabel 9 Jaarlijks aantal hittegerelateerde ziekenhuisopnames via spoeddienst (voor geselecteerde hittegevoelige pathologiegroepen) en ambulant contact met de spoeddienst voor periode mei - september. De inschatting is berekend voor de totale bevolking, naast de centrale inschatting worden de empirische betrouwbaarheidsintervallen (eCI's) tussen haakjes gegeven.

KLIMAAT EN GEZONDHEID

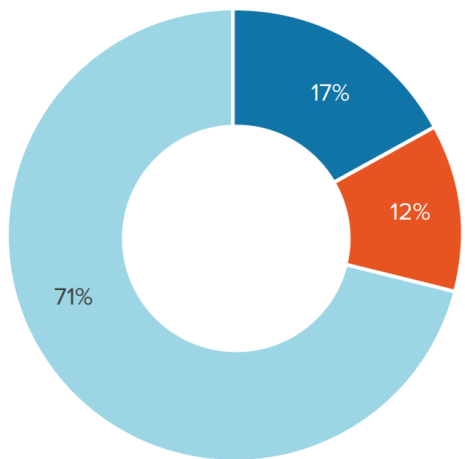
Globale uitstoot BKG (Mt CO₂e)

KLIMAAT EN GEZONDHEID

KLIMAAT EN GEZONDHEID

■ Scope 1 ■ Scope 2 ■ Scope 3

Figure 5: Global health care footprint split by GHGP Scopes

Relationship of GHGP categories to WIOD emissions sources

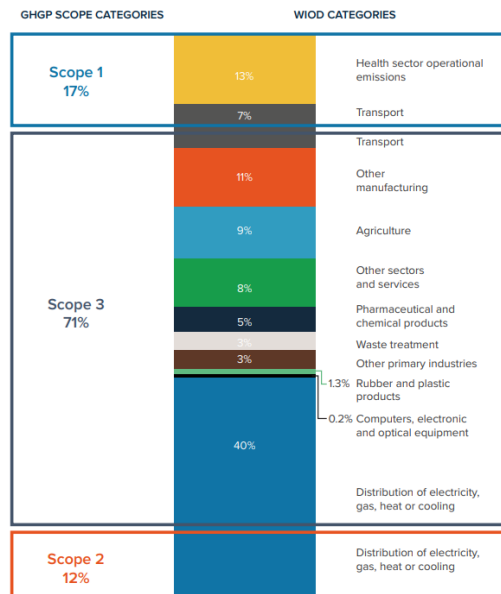

Figure 6a shows the proportion of WIOD emissions sources attributable to GHGP Scopes 1, 2 and 3.

KLIMAAT EN GEZONDHEID

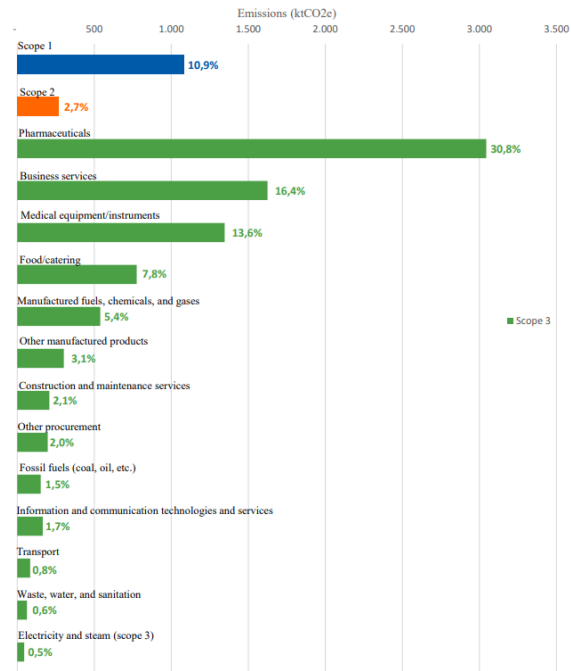
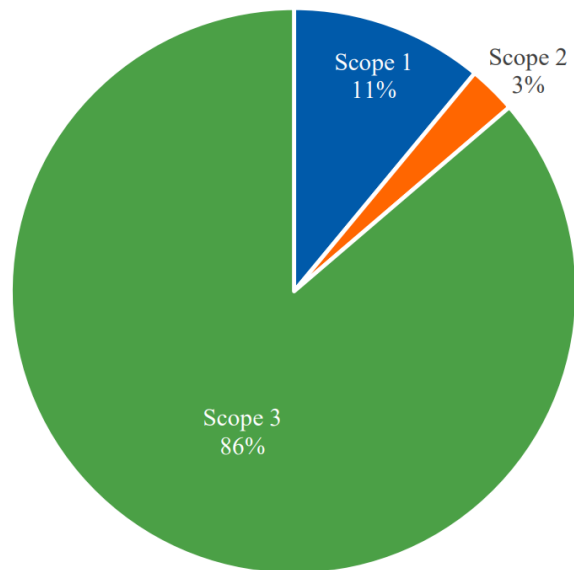

Figure 6. National health sector emissions, including breakdown of Scope 3 emissions

KLIMAATGEZONDHEIDSPAN

Het klimaatgezondheidsplan

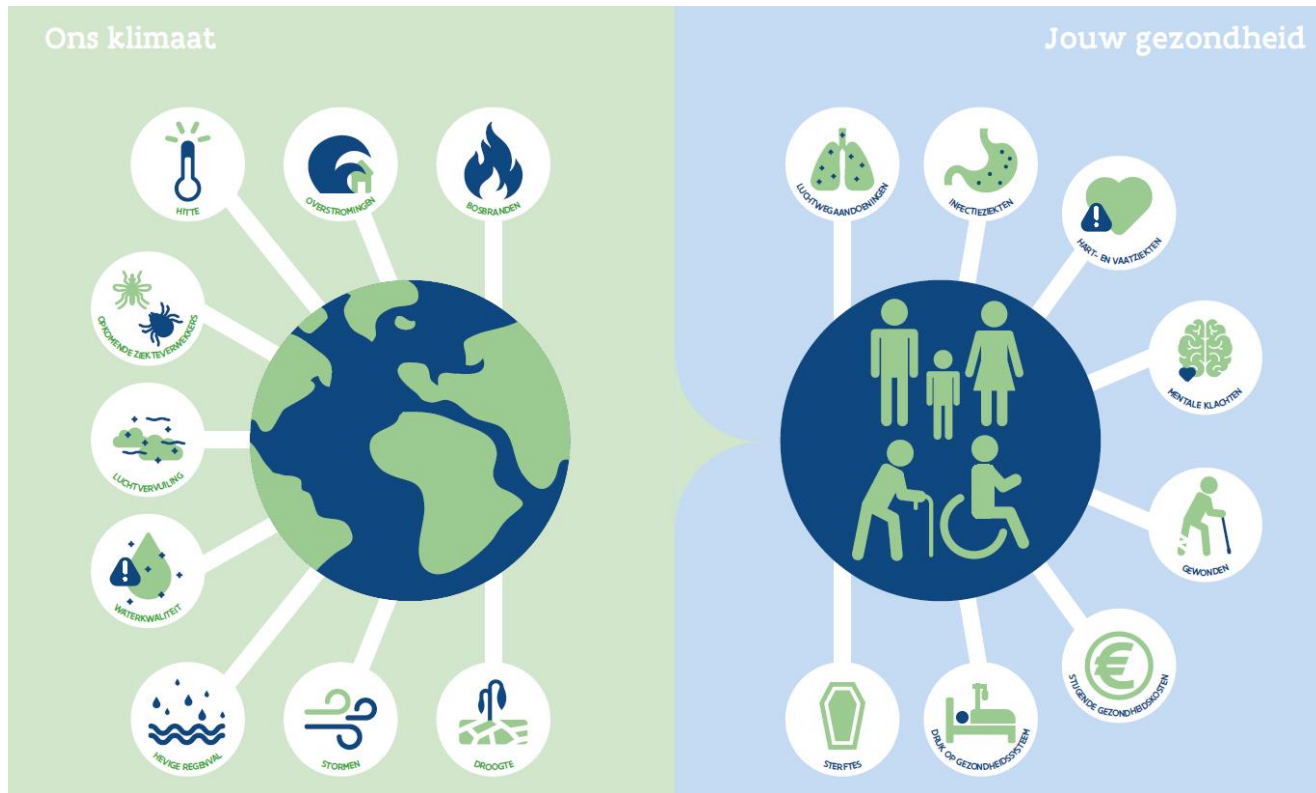

EEN WIN-WIN PLAN

voor jouw gezondheid en ons klimaat

www.klimaatengezondheid.be

KLIMAATGEZONDHEIDSPAN

HITTE: PROBLEEMBESCHRIJVING

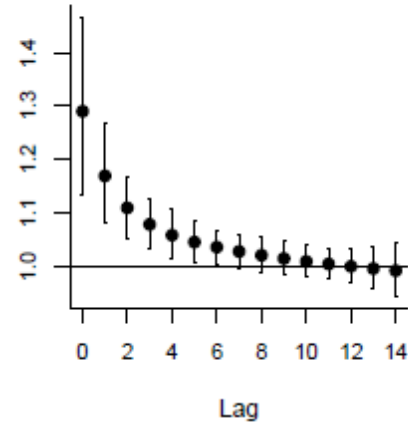

- ▶ Risicopatiënten
 - Ouderen
 - Kinderen
 - Chronische aandoeningen
- ▶ Stedelijk hitte eilandeffect <> platteland
- ▶ BE-MEMO

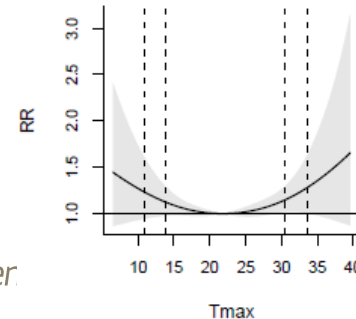
HITTE: PROBLEEMBESCHRIJVING

- ▶ Hitteslag/hitteberoerte
- ▶ Dehydratatie
- ▶ Hart- en vaatziekten
- ▶ CKD
- ▶ COPD

Tmax P95 (30.5°C) vs MMT (19.6°C)

Overall effect Tmax age 65+

Bron: VITO – Boven: relatief Risico dehydratatie bij max. temperatuur P95 – Onder: relatief Risico Morbiditeit CVL bij verschillende max temperaturen

HITTE: WARMTE ACTIEPLAN

HITTE: PRAKTISCH

- ▶ Inschrijven op de [nieuwsbrief Warme Dagen](#) → waarschuwingsfase
- ▶ Actieve opvolging patiënten die
 - Cardiovasculair lijden, COPD, CKD
 - Geïsoleerd zijn
 - In slecht geïsoleerde gebouwen zitten
- ▶ Ondersteuning verkoeling
 - Verkoeling woning
 - Kleding → voldoende weinig
 - Ventilatie ± Koelvest/waterspuit
- ▶ Medicatiebeleid en waterhuishouding

HITTE: WARME DAGEN CAMPAGNE

Koel blijven is kinderspel

Vlaanderen is zorgzaam en gezond samenleven

WEES VOORBEREID

- Hou het gebouw koel
- Pas je planning aan
- Betrek ouders

DRAAG ZORG

- Laat kinderen meer drinken
- Hou kinderen koel
- Bescherm tegen de zon

DEPARTEMENT ZORG
warmedagen.be

Ontdek en bestel ze hier.

Vlaanderen is zorgzaam en gezond samenleven

wees voorbereid

WARMEDAGEN, ZORG DRAGEN
Zon in overvloed, verzorg jezelf en anderen goed!

DEPARTEMENT ZORG
departementzorg.be

hou jezelf koel

Tips

- Zoek korte plekken op. Vermijd de zon
- Stel private inspanningen uit tot een koeler moment van de dag
- Drage dunne, loszittende, lichtgekleurde kledij
- Koel je lichaam af met een koele douche, een koud bad, een fane of een koelbad, een fane of een koelbad, een fane of een koelbad...
- Drage een hoofd- of nekdoek

hou je huis koel

Tips

- Beperk het gebruik van apparaten die warmte produceren
- Beperk het gebruik van vercoelen
- Helpen om de ruimte te koelen
- Gebruik een ventilator die kan worden afgevoerd naar buiten
- Beperk de zonnewerking (roluiken, luifels, gordijnen...) optimaal
- Beperk de zonnewerking (roluiken, luifels, gordijnen...)
- Verlucht als het buiten koeler is dan binnen

hou je huid koel

Tips

- Drink meer dan gewoonlijk, ook als je geen dorst hebt.
- Drink bij voorkeur water.
- Kleurt je urine donker? Dan drink je te weinig

drink voldoende

VECTOR OVERGEDRAGEN AANDOENINGEN

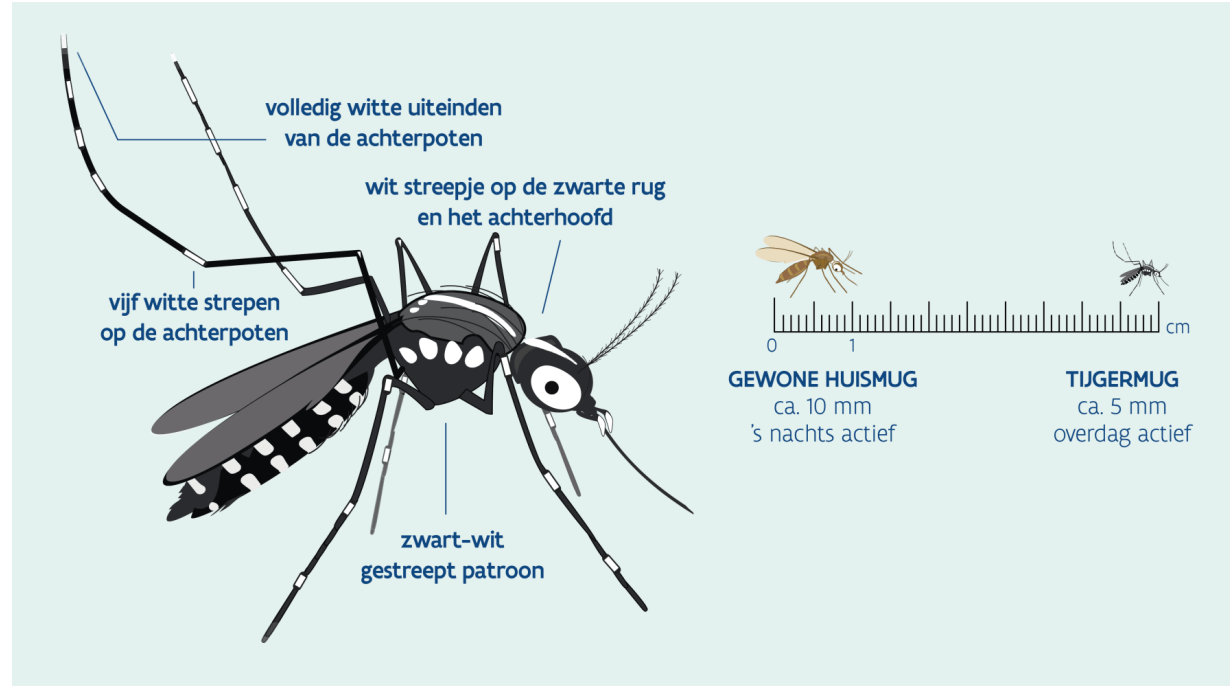

► Steekmuggen

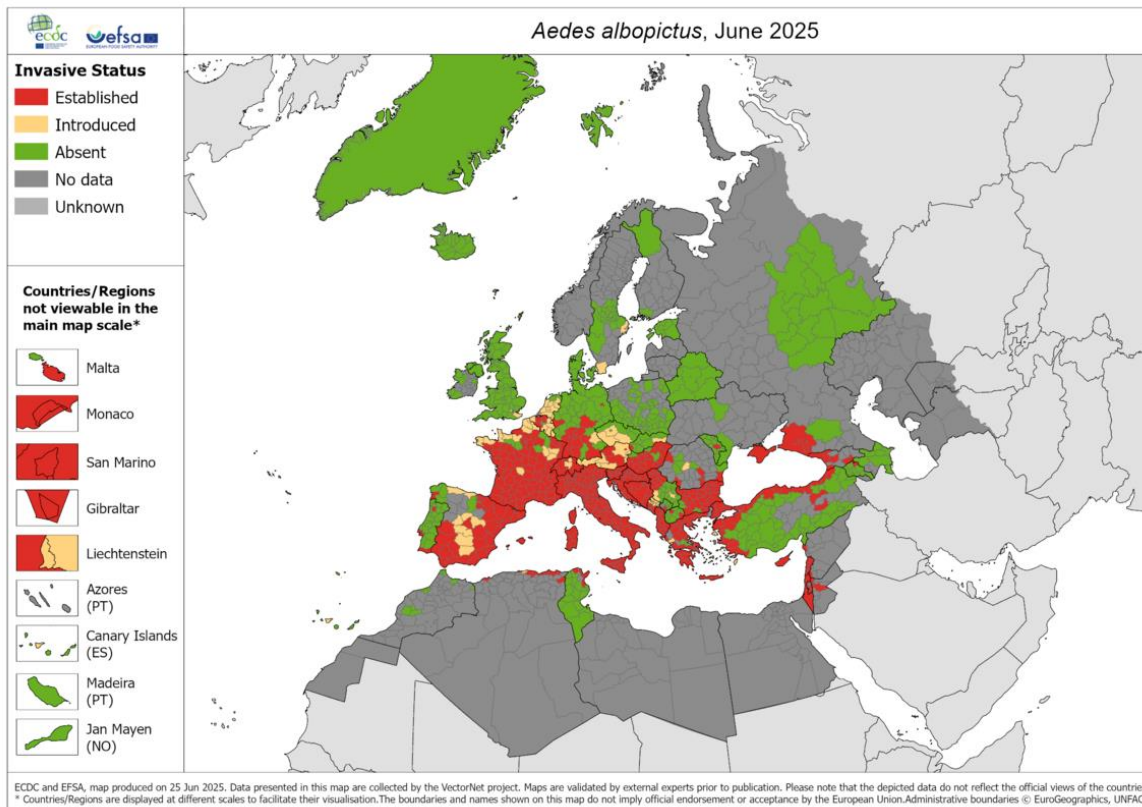
- Zika
- Chikungunya
- Dengue
- WNV

► Teken

- TBE
- Z.v. Lyme

VECTOR OVERGEDRAGEN AANDOENINGEN: TIJGERMUG

VECTOR OVERGEDRAGEN AANDOENINGEN: TIJGERMUG

▶ Chikungunya

- Koorts, forse artralgie, oedeem gewrichten, malaise
- Vaccin (levend) beschikbaar

▶ Zika

- Virale rash, koorts, conjunctivitis, gripaal, uitzonderlijk Guillain-Barré, CAVE: microencephaly

▶ Dengue

- Hoge koorts, hoofdpijn, orbitale pijn, spierpijn, artalgie, exantheem, CAVE: Dengue Hemorragische Koorts
- Vaccin (levend) beschikbaar

VECTOR OVERGEDRAGEN AANDOENINGEN: TIJGERMUG PRAKTISCH

- ▶ Sensibiliseren voor reis
- ▶ Samengevat:
 - Koorts?
 - Spierpijn?
 - Gewrichtspijn?
 - Rash?
- ▶ Vragen naar reizen in het buitenland
- ▶ Correct testen wanneer verdacht
 - Koorts < 7d → Dengue(DENV)/Chikungunya(CHIKV)
 - Koorts < 5d → Zika(ZIKV)
 - Land verblijf en start op aanvraagformulier! (meldingsplicht)

VECTOR OVERGEDRAGEN AANDOENINGEN: WESTNIJLVIRUS

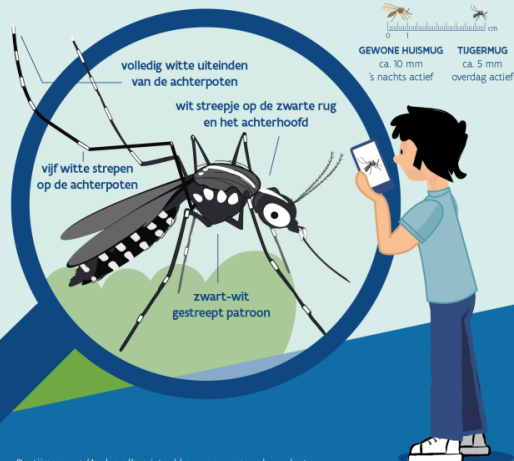
- ▶ *Culex*
 - Huissteekmug
- ▶ Malaise, hoofdpijn, spierpijn
- ▶ (meningo-)encefalitis, meningitis of myelitis
- ▶ R/?

STEEKMUGGEN: STEEKMUGGENCAMPAGNE

Zie je een tijgermug?
Meld het!

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

GEWONE HUISMUG
ca. 10 mm
's nachts actief

TIGERMUG
ca. 5 mm
overdag actief

De tijgermug (*Aedes albopictus*) kan voor erg veel overlast zorgen en via haar steek ook ziekten overdragen op mensen. Zie je een tijgermug? Maak er een foto van en meld het meteen via www.muggensurveillance.be.

Jouw melding helpt om snel actie te ondernemen. Zie je weer een tijgermug? Meld het dan opnieuw!

DEPARTEMENT
ZORG

Campagne in samenwerking met Sciensano, Gezondheidsmaakera, Agentschap Natuur & Bos en het Regionaal Aard- en Milieuzorg Centrum

steekmuggen.be

ZORG VOOR BIODIVERSITEIT

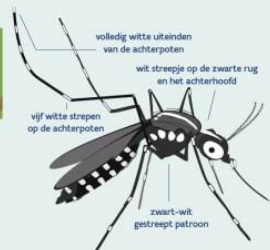
Andere insecten en kleine dieren zoals libellen, juffers, waterkevers, kikkers, salamanders, vleermuizen en vogels lusten graag muggen. Maak je tuin gastvrij voor deze natuurlijke vijanden. Zo ondersteun je niet alleen de biodiversiteit, maar help je ook muggen bestrijden op een natuurlijke manier. Creëer schuilplaatsen, een wilder stukje natuur of een plekje dat insecteneters aantrekt, en maak het muggen zo een stuk moeilijker.

HOE HERKEN JE EEN TIGERMUG?

Dit zijn enkele opvallende kenmerken:

- zwart-wit gestreept patroon
- wit streepje op de zwarte rug en het achterhoofd
- klein 4,5 millimeter, ongeveer half zo groot als een gewone huismug
- vijf witte strepen op de achterpoten, met volledig witte uiteinden
- agressief en steekt overdag

GEWONE HUISMUG
ca. 10 mm
's nachts actief

TIGERMUG
ca. 5 mm
overdag actief

ZIE JE EEN TIGERMUG? MELD HET!

Zie je een tijgermug? Maak er een foto van en meld het meteen via www.muggensurveillance.be. Jouw melding helpt om snel actie te ondernemen. Zie je later weer een tijgermug? Meld het dan opnieuw, want herhaalde waarnemingen zijn niet zo belangrijk.

Geef geen lift

Zijn er in je omgeving tijgermuggen gespot? Zorg dat je niet per ongeluk helpt om ze te verspreiden. Tijgermuggen vliegen zelf niet ver, maar kunnen ongemerkt meeflitten in je auto of via etjes op plantenspotten en schalen. Daar hechten muggenmeisjes zich makkelijk vast en kunnen ze onopgemerkt een nieuwe plek bereiken. Controleer daarom of er geen mug in je auto is bij weggevoeren en reinig de randen van plantenspotten en schalen grondig met een borstel of doek voor je ze vervoert.

Campagne in samenwerking met:

Departement Zorg
Simon Bolivarlaan 17
1000 Brussel
www.departement.zorg.be

steekmuggen.be

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

WEES MUGGEN EEN STEEK VOOR

Samen kunnen we de opkomst van de tijgermug vertragen

DEPARTEMENT
ZORG

steekmuggen.be

Naar het bestelformulier ↗

VECTOR OVERGEDRAGEN AANDOENINGEN: TIJGERMUG

Muggen Surveillance

EN FR NL Zoeken

Project Muggen Ziekten Resultaten Extra info + Melding

Een burgerplatform voor toezicht op en rapportering over de tijgermug in België

Denk je dat je een tijgermug hebt gezien?

MELD EEN TIJGERMUG

WANDA Travel in good health

Health and travel Countries Keywords

Make an appointment

Wanda for travellers

Search country or keyword

Wanda Health advice for travellers

Latest updates

12 August 2025 **Chikungunya**
There is a chikungunya outbreak in Mayotte and Reunion.

1 August 2025 **Rabies**
Rabipur® is currently unavailable in pharmacies due to supply disruptions. In Belgium, both Rabipur® and Verorab® are licensed and can be used interchangeably within the same vaccination schedule.

28 July 2025 **Zika**

sciensano

VECTOR OVERGEDRAGEN AANDOENINGEN: TEKEN

- ▶ Tekenencefalitis
 - Koorts, malaise, overgeven, spierpijn
 - Bifasisch verloop met neurologische symptomen
 - × Mortaliteit 0,5% tot 2%
 - Vaccinatie aanbevolen voor mensen die reizen naar endemische gebieden
- ▶ Ziekte van Lyme
 - Artralgie, spierpijn, radiculitis, meningitis, encefalitis
 - Erythema migrans

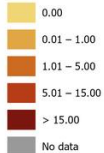

Bron: RIVM

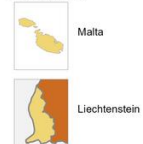
VECTOR OVERGEDRAGEN AANDOENINGEN: TEKEN

Locally-acquired tick-borne encephalitis - Notification rates by reported place of infection (n/100 000) - 2023

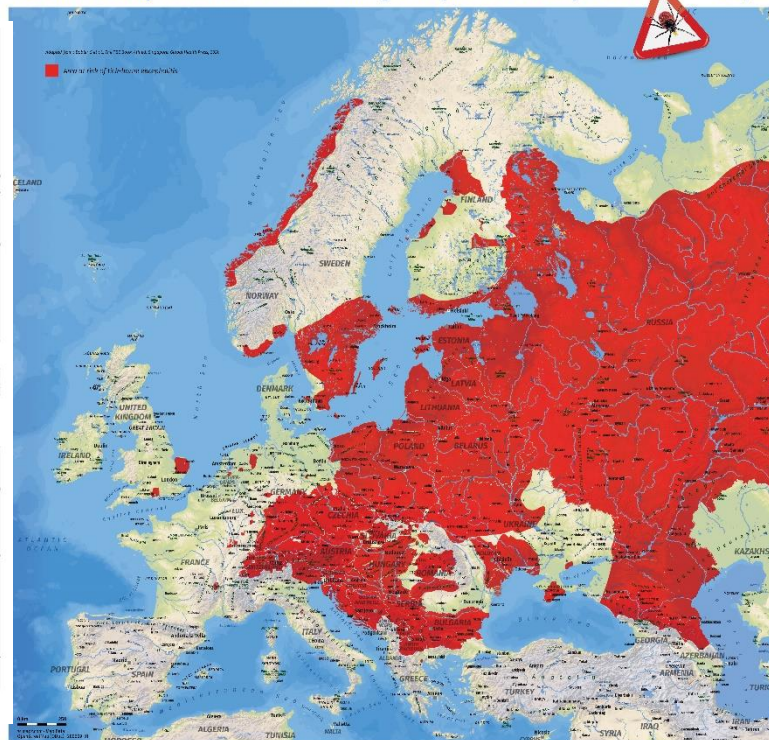

Countries not visible at the current scale

Administrative boundaries: ©EuroGeographics ©UN-FAO. The boundaries and names shown on this map do not imply official endorsement or acceptance by the European Union. Map produced by ECDC on 22 September 2025.

Tick-Borne EncephalitisFrühsommer-Meningoenzephalitis in Europe 2021

© 2021 Pfizer Inc. All rights reserved. Tick-Borne Encephalitis (TBE) is a viral infection that can be transmitted to humans by ticks. It is most common in Europe, where it is known as Frühsommer-Meningoenzephalitis (FSME). The map shows the distribution of TBE in Europe in 2021. The map is color-coded by risk level, with red indicating high risk and yellow indicating low risk. A red triangle with a black spider icon is overlaid on the map. The map shows high risk areas (red) covering most of Central and Eastern Europe, including countries like Germany, Poland, Czech Republic, Slovakia, Austria, Hungary, and parts of Scandinavia. Low risk areas (yellow) are seen in Western Europe, including France, Italy, and parts of the UK and Ireland. A legend in the top left corner of the map indicates 'www.ecdc.europa.eu/en/tbe' and 'www.pfizer.com/europe/tbe'.

DOE DE TEKENCHECK

VAN EEN TEKENBEET KUN JE ZIEK WORDEN.

Controleer jezelf daarom **ALTIJD** nadat je in de natuur geweest bent. Dezelfde dag nog.

WAT ZIJN TEKEN EN WAAR LEVEN ZE?

Teken zijn kleine, donkere, spinachtige beestjes die leven in het bos, in tuinen, in het park... Ze kruipen op andere dieren en op mensen en bijten zich daar vast. Ze kunnen jou zo ziek maken.

Heb je genoten van een dagje in de tuin, het bos of het park? Fijn! Genieten van de natuur is goed voor je gezondheid. Maar... wees niet gek! Doe dezelfde dag nog de **TEKENCHECK!**

CONTROLEER je lichaam van kop tot teen, want een teek is erg klein en zoekt een warm plekje.

BEN JE TEEKVRIJ?

Super, **CONTROLEER** je lichaam elke keer weer nadat je in de natuur geweest bent.

Heb je een tekenbeet? **VERWIJDER** de teek rustig en in één beweging.

Gebruik een tekenverwijderaar.

Tekenkaart Tekenpoeder Plekzet met dunne punt

Meer informatie en adviezen op de website **tekenbeten.be**

Noteer de datum en plaats van de tekenbeet en herinner jezelf aan het opvolgen van de symptomen. Je kunt hiervoor de app TekenNet gebruiken.

VOLG OP

Controleer de rest van je lichaam.

Noteer de datum en plaats van de tekenbeet.

Laat ook anderen in je gezelschap weten dat je een tekenbeet had.

Let een maand lang op deze **SYMPTOMEN:**

Een rode vlek, rond de plaats van de beet, die groter wordt.

Hoofdpijn

Symptomen die bijten op gras

Hoofdpijn in combinatie met spier- en/of gewrichtspijn

Hou na een tekenbeet een maand lang in de gaten of je ziek wordt. Ga naar de huisarts als je je niet goed voelt of een rode kring ziet op de plaats van de tekenbeet.

WAT ZIJN TEKEN EN WAAR LEVEN ZE?

Teken zijn kleine, donkere, spinachtige beestjes die leven in het bos, in tuinen, in het park... Ze kruipen op andere dieren en op mensen en bijten zich daar vast.

HOE KAN EEN TEK JE ZIEK MAKEN?

Soms zit er een virus of bacterie in de teek. Die ziektekiemen kunnen in je lichaam terecht-komen tijdens een beet en je ziek maken.

De meeste mensen worden niet ziek van een tekenbeet.

WAT IS DE ZIEKTE VAN LYME?

De meestvoorkomende ziekte die je kunt oplopen door een tekenbeet is de ziekte van Lyme. Deze ziekte wordt veroorzaakt door de bacterie Borrelia burgdorferi.

ZIJN ER ANDERE TEKENZIEKTEN?

Zelden kun je een andere ziekte krijgen door een tekenbeet. Raak je bijvoorbeeld besmet met het tekenencefalitis-virus, dan kun je een hersenvliesontsteking (Tick-Borne Encephalitis of TBE) krijgen na een tekenbeet.

HOE KAN IK WETEN OF IK ZIEK GEWORDEN BEN DOOR EEN TEKENBEET?

Het meestvoorkomende signaal van de ziekte van Lyme is een rode, ringvormige vlek rond de plaats van de tekenbeet, die geleidelijk aan groter wordt. Die vlek verschijnt niet meteen, maar na enkele dagen tot enkele weken. Ook symptomen die lijken op griep (koorts in combinatie met spier- en/of gewrichtspijn) kunnen optreden. Deze griepachtige symptomen kunnen voorkomen bij Lyme en bij andere tekenziekten zoals TBE.

HOE SNEL KAN EEN TEK JE ZIEK MAKEN?

Als je gebeten bent door een teek, zullen de ziektekiemen niet altijd onmiddellijk in je lichaam komen. Dat heeft te maken met het feit dat sommige ziektekiemen in de darmen zitten van de teek en andere in hun speekselklieren. Ziektekiemen die in de darmen van de teek leven, doen er langer over om in je lichaam terecht te komen.

Wat kun je doen om te vermijden dat je ziek wordt?

Lees de andere zijde van deze folder.

KUN JE TEKENZIEKTEN BEHANDELLEN?

De ziekte van Lyme kan worden behandeld met antibiotica. Zonder behandeling blijft de bacterie in je lichaam. Dan kun je maanden tot jaren later klachten krijgen, meestal ter hoogte van je zenuwen of gewrichten. Een behandeling blijft mogelijk, maar die kan dan langer duren.

Andere tekenziekten kunnen meestal ook met antibiotica behandeld worden. TBE niet, omdat TBE door een virus wordt veroorzaakt en dat kun je nooit met antibiotica behandelen. Koortsverende middelen kunnen wel helpen om je beter te voelen.

De kans is klein dat je een tekenziekte doormaakt zonder dat je dat duidelijk opmerkt. Laat je niet zomaar behandelen zonder correcte diagnose.

Elke tekenziekte vereist dat je wordt opgevolgd door je huisarts. Ga dus zeker altijd lang bij je huisarts als je ziektesymptomen hebt na een tekenbeet. Ook zonder behandeling verdwijnen de ziektesymptomen vaak spontaan, maar dan is de ziekte niet altijd verdwenen.

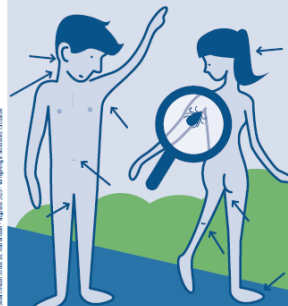
IS VACCINATIE NODIG?

Vaccinatie tegen tekenziekten is niet nodig als je in België verblijft. Op de website www.wand.be vind je huisarts als je ziektesymptomen hebt na een tekenbeet. Dan is vaccinatie soms wel nodig. Ook binnen Europa.

Departement Zorg
Koning Albert II-laan 35 bus 30
1030 Brussel
www.departementzorg.be

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

**WEES NIET GEK!
DOE DE TEKENCHECK!**

Wat te doen bij een tekenbeet?

DEPARTEMENT
ZORG

tekenbeten.be

Plaats uw bestelling

GEZONDHEIDSEFFECTEN AERO-ALLERGENEN

▶ Prevalentie

- 10% boompollen
- 18% graspollen

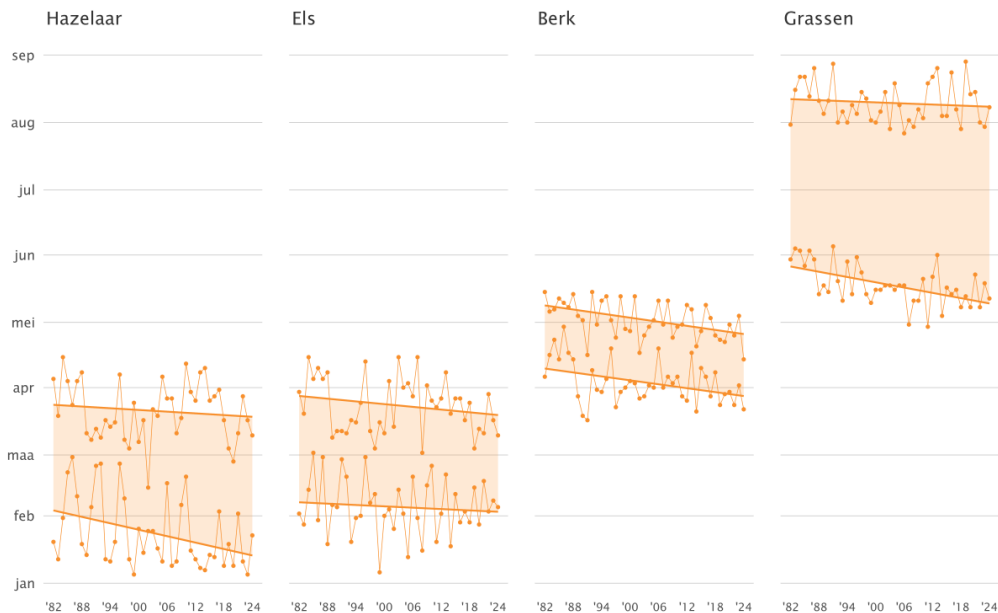
▶ Klachten

- Jeukende/lopende/ verstopte neus
- Jeukende/tranende ogen
- Niezen

KLIMAATVERANDERING EN AERO-ALLERGENEN

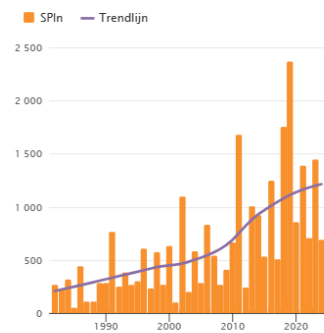
Lengte van het pollenseizoen

in dag van het jaar voor het begin en einde van het pollenseizoen (Brussel, 1982–2024)

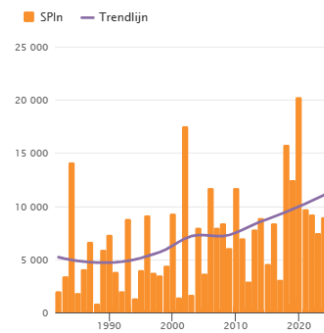

Trendlijn = lineaire regressie
Bron: Sciensano

Hazelaar (*Corylus*)

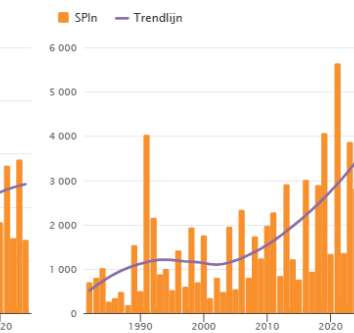

Berk (*Betula*)

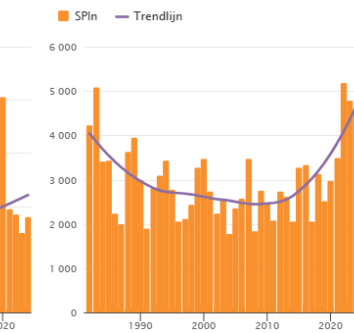

Trendlijn = LOESS-regressie (R)
Bron: Sciensano

Els (*Alnus*)

Grassen (*Poaceae*)

KLIMAATVERANDERING EN AERO-ALLERGENEN

- ▶ Nieuwe soorten
- ▶ Thunderclap asthma

STERK ONDERBOUWDE MAATREGELEN

Ideale set maatregelen

Raadpleeg pollentelling/voorspellingen op websites, radio, TV, apps en sociale media om op de hoogte te blijven van het hooikoortsseizoen om (niet)medicamenteuze maatregelen te nemen.

Hou je woning proper/stofzuig regelmatig (toestel met HEPA filter) of kuis met water

Bij gebruik van airconditioning nakijken of je een filter (pollen-/HEPA-filter) kan installeren

Gebruik een luchtreiniger met (pollen/HEPA)filter in de slaapkamer

Draag (buiten/in de wagen) een (aansluitende) (zonne-)bril om contactreacties te vermijden

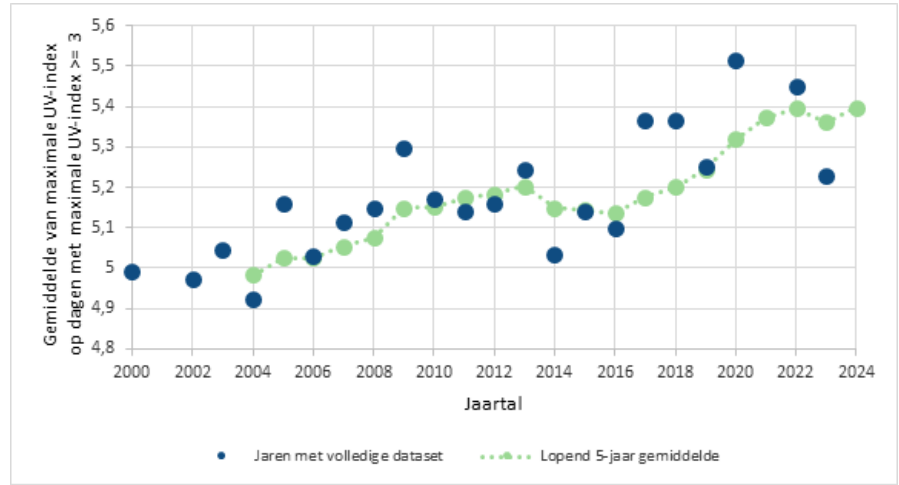
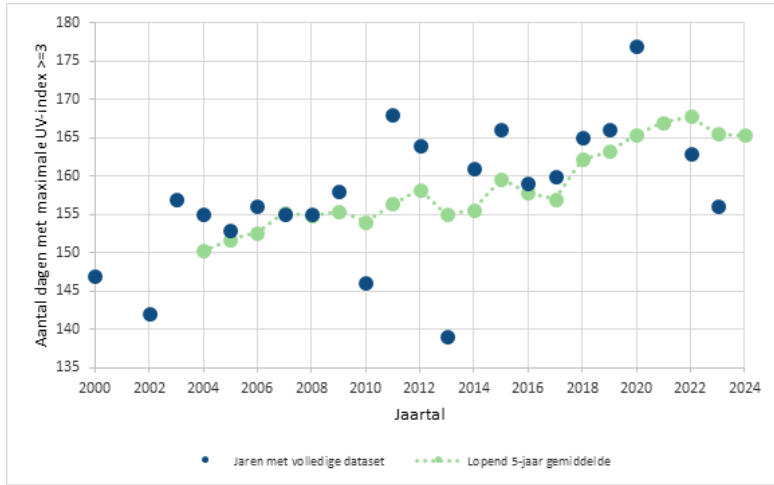
Reinig uw neus met (fysiologisch/zee) water

Breng vaseline aan op de binnenkant van de neus

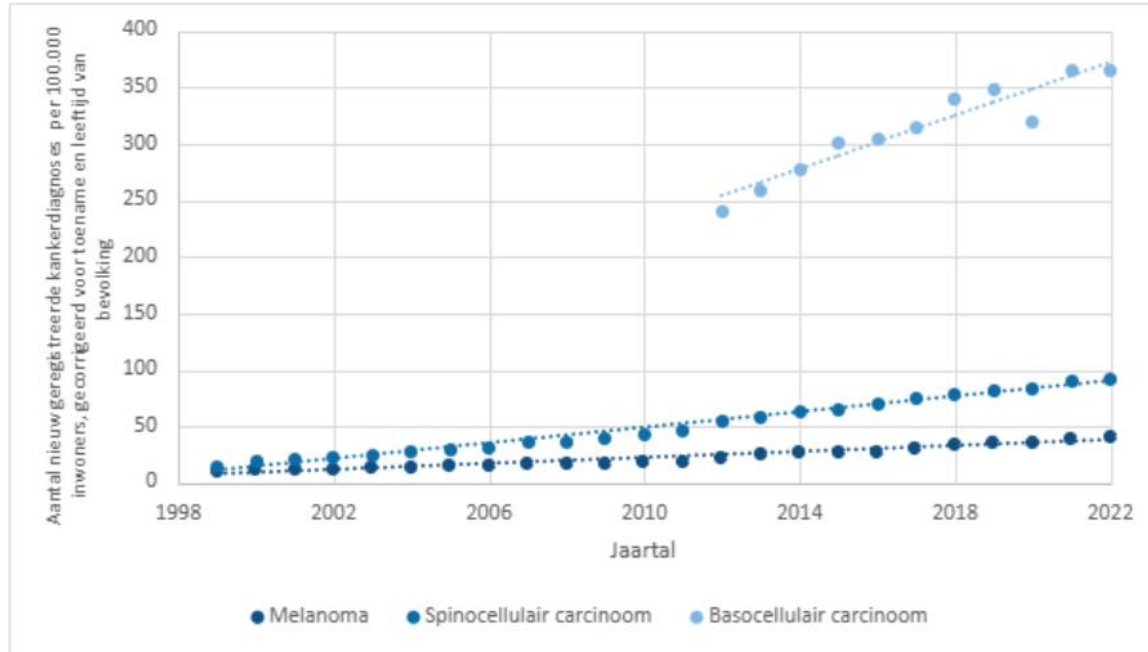
Gebruik neusfilters

Gebruik neuspoeder

UV

UV: EVOLUTIE CIJFERS HUIDKANKER

UV: PRAKTISCH

- ▶ Jonge kinderen
 - Uit de zon!!
 - UV werende kleding
 - Zonnecrème

 - Zonneslimme scholen
- ▶ Volwassenen
 - Weren, kleden, smeren

Zoek tussen 12 en 15 u
de schaduw op

Draag kleren, hoed
en een zonnebril

Smeer je om de 2 uur in met
zonnecrème (minstens factor 50)